

Emlékszünk még A félelem bérére? Azoknak az embereknek a történetére, akik hatalmas teherautókon nitroglicerint szállítottak égő olajkutat eloltásához. Aki annak idején látta azt a filmet, tudja, hogy mi nézők úgy éreztük magunkat, mintha ott ültünk volna — a film hőseivel együtt — az autókön, amelyek veszélyes terhükkel rossz utakon rohantak, és bármelyik pillanatban felrobbanhattak.

Ez a szélesvásznú japán film legalább ilyen nagyhatású. Akárcsak A félelem bére, ez sem riad vissza semmi féle erőteljes, sőt brutális eszköztől. Ott az emberek szinte állatokká válnak, itt vér folyik. A harakirit, az öngyilkosságnak ezt az elriasztóan kegyetlen módját közvetlen közelről láthatjuk és szemlélhetjük. A nincstelen és nyomorult számarú, aki felmetszi a hasát, premiér plámban jelenik meg a film vásznán. Csorog a vére, szenved, gyötördik, s a film nem kegyelmez. Mint ha operációt mutatna, odaírányítja a felvevőgépet a felmetszett hasra, közvetlen közelről fényképezi, részletesen és pontosan bemutatja, mint egy oktatófilm a cserebogár preparálását.

Ha azonban azt állítanánk, hogy a film nagy hatásának titka ezekben a természetes hűséggel és pontossággal fényképezett jelenetekben van, tévednénk. Akkor is tévednénk, ha pusztán az egzotikumban jelölnénk meg a siker titkát. Ez a film ugyanis nemcsak borzalmas és brutális jeleneteket mutat be, hanem egy számunkra egészen újszerű és teljesen ismeretlen világot is. A XVII. század Japánját, félelmetes, elrettentő szokásaival, kelékeivel. A filmnek szinte minden kockáján és mozzanatán meglepődünk, annyira újszerűek.

S mégsom ezek a leglényegesebbek. Micsoda hál? Miért éreztük úgy, hogy mi is cselekvő részesei vagyunk a történetnek? Miért éreztük úgy magunkat, mintha a kezünkben is kard lenne és ott harcolnánk a japánok között? Mintha mi is sebet kapnánk és folyna a vére, ahogyan a szereplők?

Nyilván azért, mert ez a film minden kockájában művészi alkotás. Lenyűgöző erejében természetesen szerepe van külön-külön mind-ezeknek. Annak tehát, hogy nem fél az erőteljes hatásoktól, és annak, hogy egzotikus világ tárul fel benne. A legfontosabb azonban mégis az, hogy ezeket az elemeket igényes és magas színvonalú művészet fogja össze. Tudjuk, minden film sikerének egyik titka a rendező, az operátor és a zeneszerző jó együttműködése. Láttunk már filmeket, ahol ez a közös munka igen magas színvonalon mutatkozott meg. Olyan szervesen egybeforrt rendezői, operatóri és zeneszerzői munkát azonban, mint ebben a filmben, ritkán láthat a közönség. Anynyira egységes ez, hogy szinte úgy tűnik, a háromféle feladatot egy ember munkája oldotta meg. Pedig három művész alkotta ezt a filmet. A mai japán filmművészet olyan kiválóságai, mint a rendező Masaki Kobayashi, az operátor Yoshio Miyajima és a zeneszerző Toru Takemitsu.

Munkájukból — nem fontossági sorrendben — először is azt emelnék ki, hogy a Harakiri cselekménye szigorúan szerkesztett zárt dráma, s ha irodalmi ismereteink között kutatunk példát számára, mindenképp előtérbe kerül a görög tragédiához jutunk el. Nemcsak a kompozíció erőteljes szerkesztése miatt, hanem azért is, mert akárcsak ez a modern japán film, azok az évezredek drámái sem voltak finnyások és finomkodóak. A világ ami bennük feltárul, hasonlóan kegyetlen és kíméletlen.

A meredeken felfelé ívelő drámában azonban nemcsak ez a szigorúság és az elemek egzotikuma nyűgöz le, hanem az, hogy benne és általa feltárul egy társadalom is. A történet a japán feudalizmus világában játszódik, abban az időben, amikor félelmetes hatalmú hűbérurak uralták az országot és népet. Amikor a cselekmény elkezdődik éppen béke van, s amikor befejeződik, akkor is. De micsoda béke ez! A harcosok kenver nélkül maradnak, munkát keresve kószálnak, csoportosulnak az országban, a városokban. A földesurak félnek tőlük, nyugtalanítja őket a nincstelen harcosok egyre szaporodó sokasága. A film cselekménye ebben a feszült, fojtott társadalmi légkörben bontakozik ki. S a kegyetlenség, ami belőle árad: egy társadalmi kegyetlenség.

Annak ellenére, hogy a történet 1630-ban játszódik, s hogy naturalista és romantikus elemek is vannak benne, a film egésze mégis izzig-ig modern. Mást ne mondjunk, az a bravúr, ahogy az egyszerre múltban és jelenben játszódó történetet megkomponálták, az a mai filmgyártás legjobb fejezeteire emlékeztet. A jelen és a múlt váltakozása egyáltalán nem zavaros és zavaró. A különbségek világosak és nyilvánvalóak.

Évekkel ezelőtt részt vettem egy tanácskozáson, amely a jó riportírás titkát akarta felderíteni. Sok okos dolog elhangzott ezen a tanácskozáson. A legokosabbat azonban egy idős kollégánk mondta. Röviden szól, s csak annyit mondott: a riport akkor jó, ha tehetséges ember írja.

S ha mi most arra akarunk válaszolni, miért jó ez a film, mi sem mondhatunk mást. Tehetséges emberek munkája.

Kissé talán egyszerűnek tűnik ez a végső konklúzió. De megvan az az előnye, hogy — feltétlenül igaz.

Ökrös László

Egy szegedi énekes dinasztia

Nemrégiben a szegediek hagyományos kóruszereteteiről beszélgettem egy szakemberrel. Akkor hallottam először a Jobba családról, a szegedi énekes „dinasztiáról”, ahol a művészet iránti szeretet nemzedékről nemzedékre száll.

S most, hogy szemben ülök a mesélő kedvű, ősz hajú édesanyával, percről percre egyre plastikusabban elgövededik meg a múlt, a szegedi dalárda, s az azzal elválaszthatatlanul összerögződő Jobba-család élete.

Ott kerültünk össze a férjemmel. Persze azután is hűek maradtunk a dalárdához. A feleségem sokáig alt szólista volt, — jegyzi meg jóleső büszkeséggel dr. Jobba Ferenc, az édesapa.

— 1935-ben beiratkoztam a városi zeneiskolába, azzal a céllal, hogy énektanárnő leszek. Az első gyerekeim — ikrek — már négyévesek voltak. Három év múlva megegy, aztán még két gyermekünk született. Ezért le kellett mondanom szép tervemről. Nagy örömet s némi kárpotlást jelentett az, amikor a gyerekek képességei kezdtek bontakozni, s láthattuk, hogyan él, s fejlődik tovább bennük néhány, a családban generációk óta bujkáló hajlam.

— Érdekes — veszi át a szót az édesapa —, hogy a fiúkba valahogy kevesebb jutott ezekből a hajlamokból. Platal koromban nagyon szerettem hegedülni. Még egyetlenre jártam, amikor nagynéhezen összekuporgattam a pénzt egy cseh mesterhegedűre. Aztán hiába volt a hegedű, meg a kedvem, a család, a kenyérkeresés gondja kivette kezemből a hangszert. De — gondoltam magamban — három fiam közül valame-

lyik biztosan folytatja majd, s igazi hegedűssé válik. Tévedtem. A lányok is, fiúk is inkább a zongorához vonzódtak. Gyuri fiam csak az én kedvemért tanult hegedülni, a maga kedvére meg hallás után dzsesszt játszott a zongorán.

— Klári, Éva, Gabi: bennük élt legerősebben tovább ez az örökség. Klári énekel, táncolt, szavalt, rendezett. De hamar férjhez ment, s rá is az enyémhez hasonló sors várt. A két „kicsi”, Éva és Gabi talán kevésbé sokoldalúak. Évát — feltehetően anyámtól örökölt és korán megmutatózó — rajzkészsége, matematika szeretete vitte a főiskola felé. Gabit a versmondás, a színház érdekli.

Nagy Katalin

A BOGARAS EMBER

Született tulajdonsága. Eppen ötven éve. Hihetetlenül tíz városban sem találunk nálaál bogarasabb valakit. Mikor kezdődött? Biztos szavú tanuló állítása nyomán 6-10 éves korában szemmel láthatólag előtűntek bogarasságának jegyei. Valaki arra esküszik, hogy katicabogarakkal kezdte. Aztán gyermekeknek tetsző szarvasokra, csiborokra, cincérekre, ormányosokra is kiterjesztette akaratát. Együtt nőtt bogárgyűjteményével.

És milyen az ember? Eljut eredményekben egy bizonyos pontig, s onnantól nem visszafelé, hanem előre tekintél. Minden bogarat gyűjteni! Mennyi lehet? Szakkönyvek szerint Magyarországon több tízezer fajta. Győzi azt egy

ember? Igen. Győző: a bogaras ember. Most kevés hézagokkal együtt seregelenek az elődei és az általa gyűjtött bogarak ezredei. De valóban, mint a katonák. Poloskák, szúvak, bábok, szalma- és szövődarazsak, fűrkészek, rablódarazsak, útonálló és kaparódarazsak. Hangyák, zengőlegyek, éjjeli és nappali lepke, hernyók, araszolók, kaszások, bika és eretnekpók, vitorlázók és döcögőpókok.

És milyen az ember? Kivált a bogaras. Nagyjából teljes a gyűjtemény? Már új „bogara” zűmmög. Pénzt gyűjt. O, nem a bankba. Anyija soha sincs. Tárlókba rendezve, ahogy a nemzetközi szabályok előírják. Aztán közzeteket, szakszerűen, tudós ambícióval és felkér-

szültséggel. Bélyeget, kéziratot, gyári firmát, gyufacímkeket és növényeket herbáriumba. Gyűjt városörténeti nyomtatványokat, 48-as dobot, 19-es vöröslabogót, falragaszt, bombaszilánkot, világháborús rohamsisakot. Gázálarcot, kózsák szabályát, lovasúti réztrombitát, kulacsot, Róza Sándor relikviát, Dankókottát, Tömörkény emlékpupát, Móra fényképeket és mindent, ami valamely oldalról fényt derít szeretett szülővárosára.

Azt hihetné az ember, hogy elsüllyed ebben a tengernyi anyagban. De nemcsak polcain, agyában is rend van. Sok tizezer forrásnak, lelőhelynek, dokumentumnak tudós gazdája. Nem hivatalnok. Bogaras, szenvedélyes gyűjtő. És ötven éves.

Tóth Béla

Holnap kezdődik az országos cselgáncsbajnokság

A teremkézilabda-bajnokság küzdelmei hathetes izgalmas versenysorozat után befejeződtek. A Rókusi tornacsarnokban játszott mérkőzéseket sokan tekintették folt nézőtér előtt a csapatok.

Most, a kézilabda-műsor befejezésével sem marad üresen a jó öreg tornacsarnok. A hét végére nehézatlétkák, a cselgáncsozók és az öklözők veszik birtokukba a termet.

Különösen a cselgáncs-viadal ígérkezik izgalmasnak és érdekesnek, mert ebben a sportágban szombaton és vasárnap országos bajnokságot rendeznek. Az országos szövetség és a SZEAC közösen bonyolítja le a vidéki ifjúsági és serdülő egyéni bajnokságot. A küzdelmeket mindkét korosztályban öt-öt súlycsoportban írták ki. Az

ország különböző részeiből tizenegy csapat nevezett.

Külön érdekesség, hogy a nemrégiben bevezetett nemzetközi cselgáncs-szabály szerint a huszonegy évesek is az ifisták között indulnak, s így képzett versenyzőket láthat a szegedi közönség — mondta Csaba Béla, a SZEAC edzője. — Még a serdülőket sem szabad lebecsülni, mivel ott jelenleg tizenhét év a felső korhatár.

A cselgáncs-bajnokság holnap, szombaton délután 3 órakor kezdődik és vasárnap

délután 9 órakor folytatódik a Rókusi tornacsarnokban. Mintegy hetven indulóra számítanak.

A tornacsarnok vasárnap műsorához tartozik a meghívásos ökölvívő-mérkőzés is, amely a Nagykőrösi Kinizsi és a Szegedi Dózsa csapata között lesz délután fél 6 órai kezdettel.

A Benfica „lelépte” a Real Madridot

Szerdán kezdődött és csütörtökön ért véget. Liszabonban a portugál Benfica és a spanyol Real Madrid óriási érdeklődéssel várt Európa Kupa-mérkőzése. 90 ezer néző előtt a remek formában lévő Benfica valószínűleg „lelépte” a Real Madridot és négy gól előnyt biztosított a március 17-i visszavágóra. Benfica—Real Madrid 5:1 (3:0).

A 9. percben Simoes szögletét Augusto a hálóba fejelte (1:0). A 12. percben a tisztára játszott Eusebio 14 méterről lött a hálóba (2:0). A 25. percben Torres fejlel szöktette Eusebio-t és a kitűnő csatár kapásból látványos gólt lött (3:0). Szünet után Puskás labdáját Gento a hálóba vágta (3:1). A Benfica ezután újra átvette a játék irányítását. Simoes, majd pedig Coluna feje került a hálóba és így alakult ki a váratlan, 5:1-es végeredmény.

SPORT

SZVSE—Szegedi Honvéd 3:1 (2:0)

Tegnap délután a külső Vasutas-pályán játszott előkészületi mérkőzést a két csapat a következő összeállításban.

SZVSE: Gilicze (Budavári) — Réti (Juhász I.), Halász, Szécsi — Karsai (Szalai), Csordás dr. — Tóth III., Bite, Vörös (Szamosvölgyi), Sonkó, Juhász II.

Honvéd: Borbély — Abraham, Hajas, Lippai — Katona (Kiss II.), Véber — Kiss III., Sándor, Hornyák (Budai), Zádori, Kiss I.

A sáros, mély talajon alacsony színvonalú játék alakult ki. Pontatlan átadások és kevés kapura lövés jellemezte a mérkőzést. Az első félidőben Vörös két góljával az SZVSE megérdemelten vezetett. A Honvéd védelme általában jól állta a „sarát”, és szinte csak kétszer bizonytalankodott, de mind a két alkalommal gólt ért el a Vasutas.

Szünet után előbb Zádori kihagyott egy tizenegyet, Budavári kivédte a lövést, majd nem sokkal később Kiss I. talált közelről a hálóba. 2:1. Az utolsó negyedórán az SZVSE lényegesen többet támadott. A másik oldalon Zádori és Sándor próbálkozott több alkalommal — sikertelenül. Az utolsó gólt az előrefutó Szécsi lötte.

A mérkőzés után dr. Veszelovszki László, a Vasutas edzője a következőket mondta:

— Az utóbbi mérkőzéseken látott nagy játékkedv biztató előjelnek mutatkozik első bajnoki mérkőzésünk előtt, amelyet március 7-én itthon játszunk a Debreceni Honvéd ellen. A védelemben nem lesz lényegesebb változás, a csatársorban azonban Károlyi, Kalmár és Biltsik játékára egyelőre nem számíthatunk.

Tegnap még három mér-

A játékvezetők is készülődnek

A Csongrád megyei és a szegedi labdarúgó-játékvezetők szorgalmasan készülnek a márciusban kezdődő bajnokságokra. Szegeden, Szentesen, Hódmezővásárhelyen és Makón is már több előkészületi előadást tartottak, amelyeken átvették a fontosabb szabályokat. A tréfásan elnevezett „fejtágitónak” Szegeden legutóbb hatvan hallgatója volt.

Fontos esemény a JT-ben, hogy március elején a megye városaiban játékvezetőképző tanfolyamokat indítanak. A tanfolyamra Szegeden eddig huszonheten jelentkeztek, de a létszám még nagyobb lesz, mert egyetemisták és főiskolások is jeleztek részvételi szándékukat. A játékvezető-képzés Szegeden március 5-én kezdődik.

A labdarúgó-bírók évi munkaértekezletét is tartanak, s erre vasárnap délután 9 órai kezdettel Szegeden a megyei szövetségben kerül sor. A megbeszélesen a szegediek kívül nagy számban vesznek részt a csongrádi, a szentesi, a makói és a hódmezővásárhelyi

lyi játékvezetők is. A műsor szerint megvitadják az elmúlt év eredményeit és hiányosságait és bejelentik az idei munkatervet. A beszámolókat Nyilasi Péter, a megyei JT elnöke mondja.

M. K.

S-O-R-O-K-B-A-N

Tekemerkőzés. Ma a SZAK vándorserlegéért „házi-verseny” lesz a SZAK NB I-es női csapata és a SZAK NB II-es férficsapata között a Juhász Gyula Művelődési Otthonban levő négyes pályán este 7 órai kezdettel.

A Szegedi EAC labdarúgócsapata vasárnap délután a felső Tisza-parti stadionban a következő gárdával áll ki a Dunaújvárosi Kohász elleni barátságos találkozóra: Tóth, Korányi, Várhegyi, Cserkő, Kóvári, Arató, Dezsőfi, Pataki, Szekeres, Nemes, Linka, Boros dr., Hajós. Az NB I-es keret tagjai közül Korányi felépült sérüléséből, Kalocsai, Reményik és Gilicz ezzel szemben sérült, Kürtösi dr. pedig belázasodott.

Tartalékrajnoki és ifjúsági sorsolás

A megyei labdarúgó-szövetségben elkészítették a tartalékrajnokság és a megyei ifjúsági II. csoport tavaszi sorsolását. Örvedetes, hogy a tartalékoknál most makói és hódmezővásárhelyi csapat is nevezett. Idén előreláthatólag ebben az osztályban is rendeznek bonyolódna le a küzdelmek. Itt a SZEAC és az SZVSE harmadik együttműködésével, a többi egyesület második gárdájával indul. Mind a két osztályban március 21-én játsszák az első fordulót.

A bajnoki rajt műsora a következő:

Tartalékrajnokság: Makói Vasas—Szegedi Építők. Szegedi Ruhagyár—Szegedi Dózsa, Szegedi Spartacus—Textilművek, H. MEDOSZ—SZVSE, UTC—Móravárosi Kinizsi, SZEAC—SZAK. A Szegedi Falemezgyár szabadnapos lesz.

Ifjúsági II. csoport: Makói Vasas—Szegedi Építők, SZVSE—Szegedi Postás, UTC—Makói Spartacus, Csongrádi

Petőfi—SZEAC II., Szegedi Honvéd—SZEAC I., H. MEDOSZ—Szőregi Rákóczi. Az első fordulóban a Szegedi Juta szabadnapos.

DÉL-MAGYARORSZÁG

A Magyar Szocialista Munkárpárt Csongrád megyei és Szegedi városi bizottságának lapja. Megjelenik hétfő kivételével mindennap. Szerkesztő: dr. Lőkös Zoltán. Főszerkesztő: Magyar Tanácsköztársaság útja 10. Telefon: 35-35, 30-03. Ejszakai telefon: 35-05. Kiadja a Csongrád Megyei Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Kovács László. Kiadóhivatal: Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. Telefon: 35-00, 31-10. (Beküldött kéziratot nem örzön meg és nem adunk vissza.) A lapot nyomja a Szegedi Nyomda Vállalat. Szeged, Kársz u. 9.

INDEX 25 053

Terjesztik a Csongrád megyei postahivatalok. Előfizetési díj egy hónapra 12 Ft. Előfizethető bármely postahivatalnál és kézbesítőnél.